

Wychodzi w każdą Srodę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat, 28.

Expedycja i Skład Główny w Księgarni
Gebethnera i Wolffa, Krakowskie-Przed-
mieście, 415.

O P E A T A:

Merkury:	rocz.	pół.	kwart.
w Warszawie	rub. 4	2	1
z przesyłką pocztą	„ 4,50	2,25	1,12 1/2

Ekonomista i Merkury.

w Warszawie	8	4	2
z przesyłką pocztą	9	4,50	2,25

Cena ogłoszeń za 5 liter 1 kopiejka.

(około 10 kop. za wiersz).

M E R K U R Y,

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Wybory dodatkowe w 59 kolegiach wyborczych, odbyte 6 i 7 czerwca, uzupełniły już listę deputowanych Izby francuskiej. Co do zwołania Izby dwoją się zdania: jedni utrzymują że odłożenie do listopada leży w interesie rządu, że będzie to czas dla niego *zyskany*, w ciągu którego potrafi się zorientować, a może i zneutralizować możliwe ataki opozycji; inni twierdzą, że byłby to czas *stracony* dla Francji, a może i niebezpieczeństwo dla rządu, pozostawienie bowiem na półroku stanu tymczasowości, obok ciężaru uzbrojenia, mogłoby zniecierpliwic publiczność, a nawet armję, — że zatem życzyć i spodziewać się należy choć krótkiej sesji letniej. Prawdopodobnie decyzja w tej mierze zależeć będzie od planów zewnętrznej polityki cesarza Napoleona. Według dzienników półurzędowych, po ostatecznym utworzeniu się Izby, a przynajmniej przekonaniu się o jej charakterze i usposobieniu, Napoleon wystąpi z ową „wielką inicjatywą” którą mu oddawna *Le Peuple* przypisuje. Stronictwo wojenne liczy na bliskie objawienie się tej inicjatywy w starciu z Prusami i przepowiada cesarzowi popularność a nawet entuzjazm większy niż w r. 1859, kiedy się wybierał na wojnę włoską. Angielski dziennik *Spectator* podziela to zdanie, i twierdzi że szczęśliwa kampanja nad Renem dałaby cesarstwu urok, przy którym możliwe byłoby nawet zaprowadzenie rządu parlamentarnego.

Położenie targu pieniężnego paryskiego nie zmieniło się; jest on zawsze w stanie wyczekiwania i zastoju; kurs renty utrzymuje się na 71,30. W bilansie banku nowe obniżenie portfela o 20 1/2 milionów (605/m.) i zwiększenie funduszu metalicznego o 11 1/2/m. (1240/m), a ilości biletów w obiegu o 21/m. (1342/m.).

Bank angielski, skutkiem przyływu złota z Ameryki i Australji, mniej już kłopotce się o rezerwę; mówią nawet o zamiarze dyrekcji obniżenia stopy procentowej.

Nowy system poboru niektórych podatków, a głównie dochodowego, zaproponowany parlamentowi przez kanclerza skarbu Lowe, spotyka opozycję poprzedniego kanclerza Hunt'a i gubernatora banku Crawford'a, z powodu że bank pozbawia się znacznej części depozytu rządowego na rachunku bieżącym zostającego; ale p. Lowe słusznie broni swego wniosku argumentem, że bank nie ma żadnej zasady do powiększania swęj rezerwy kosztem podatników.

Komisja parlamentu włoskiego odrzuca projekta ministra skarbu co do sprzedaży dóbr, poruczenia bankowi służby kasowej i połączenia banku narodowego z tokańskim. P. Cambray-Digny nie ustępuje i będzie bronił swych wniosków przed Izbą.

Wice-król Egiptu przybył do Europy w celu przyznaniem negocjacji o zneutralizowanie kanału suezkiego, a domniemanym — uzyskaniem zupełnej autonomji politycznej, — co bardzo niepokoi Portę. Obecnie przybył on z Wiednia do Berlina, a stamtąd pojedzie do Paryża i Londynu.

Na giełdzie warszawskiej było trochę ożywienia; żądano listów zastawnych i likwidacyjnych, które też trochę podniosły się w kursie. Pożyczka premjowa spadła z powodu zwrócenia kapitałów ruskich do nowo zakładanych banków i akcji dróg żelaznych.

Rada zarządzająca Towarzystwa drogi żelaznej warsz.-wiedeńskiej, czyniąc zadość życzeniom akcjonariuszów ogłoszonym w N-rach 19 i 21 Merkurego, nadesłała wydrukowane protokoły posiedzeń zebrania ogólnego, na których zapadły uchwały co do budowy odnogi Częstochów-Herby i co do zwiększenia kapitału Towarzystwa przez wypuszczenie nowych akcji.

Otrzymaliśmy list następujący:

Panie Redaktorze!

Dnia wczorajszego doszedł rąk moich Numer 22-gi Merkurego, pisma dodatkowego do Ekonomisty, w którym p. D. Rzeszotarski opisuje po swojemu posiedzenie ogólnego zgromadzenia akcjonariuszów Towarzystwa drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej, z dnia 27 czerwca 1868 r. w przedmiocie skupu renty założycielskiej a przy tém zaczepia mój udział w dyskusji, w sposób niewłaściwy i mylny. Dziś dopiero mogłem ściągnąć oryginalny protokół posiedzenia, jaki zaraz w ciągu zgromadzenia, przez ustanowione osoby jest redagowany, i który drukiem w lecie roku zeszłego ogłoszony został.

Spodziewam się po bezstronności pańskiej, że umieściwszy zaczepkę, nie odmówisz miejsca i niniejszej krótkiej odpowiedzi.

P. Rzeszotarski, po zażądaniu aby zawiadomiono, którzy mianowicie akcjonariusze żądanie do rady zarządzającej względem skupu renty założycielskiej podpisali, i po otrzymaniu oryginału tych podpisów, wyraził się—że:

„w ogłoszeniach o zebraniu powiedziano i uprzedzono wyraźnie, iż będzie przedmiotem rozbioru i uchwały wniosek „o skup renty założycielskiej. Obecnie zaś nietylko sam wniosek w ogóle, czy ma być skup lub nie, pod rozpoznaniem nie przychodzi, ale jest i sama umowa z założycielami „w całej osnowie. Nakoniec sądzi, że w interesie samych „akcjonariuszów leży, aby założyciele nie byli skupowani, „bo istnienie ich praw założycielskich, interes własny, dają „pewną rękąjmę i opiekę dla akcjonariuszów, którzy dla „tego chętnie na ich udział w czystych dochodach zezwolą.”

Dziś w Merkurym p. Rzeszotarski, inaczej redagując swoje uwagi, pozbywa moje odezwanie się w tych lakonicznych wyrazach:

„P. Majewski objaśnił, że rada zarządzająca postąpiła „tak sumarycznie jedynie dla dogodności akcjonariuszów „ażeby powtórnie zbierać się nie potrzebowali.”

Tymczasem, protokół urzędowy przekonywa, że rzecz całkiem inaczej się miała. Przedmiot skupu renty był szczegółowo w zwołaniach wymieniony: zgromadzenie mogło odrzucić lub przyjąć wniosek: przyjmując, mogło albo dać pełnomocnictwo do zawarcia umowy, z zastrzeżeniem lub bez zastrzeżenia swojej ratyfikacji, jak to niejednokrotnie poprzednio uczyniono — albo też żądać i mieć przedstawioną sobie całą we wszelkich szczegółach osnowę umowy.

Po uwagach p. Rzeszotarskiego, protokół tak się wyraża:

„Członek Majewski objaśnił, że daleko jest pożyteczniej „i właściwiej, przedstawić zgromadzeniu gotowe umowy „z założycielami, aniżeli żądać ogółowej rozprawy o skupie, lub upoważnienia do zawarcia umowy. Upoważnienie „musiałoby być albo ogółowe i bezwarunkowe, a wtedy „zgromadzenie nie mogłoby samo dopilnować wszystkich „warunków ugody, albo gdyby upoważnienie było ograniczone i warunkowe, trzeba by po zawarciu umowy zwoływać znowu zgromadzenie ogólne, dla przedstawienia mu „samej umowy. Dziś wszystko to jest połączone: zgromadzenie ma przedstawione i zasady i sam kontrakt, i „winno przystąpić do dojrzałego rozpoznania przedmiotu, „jako istotnej wagi dla Towarzystwa,—a do czego wszystkie „żywioty konieczne są zebrane i przedłożone.

„Co się tyczy opieki założycieli, nadmienić wypada, że „założyciele w 1858 r. utworzyli *consortium* co do renty

„założycielskiej, i wydali certyfikaty na takową. Certyfikaty te mogą się znajdować i po części znajdują się już „w obcych rękach: dwóch założycieli zeszło z tego świata, „trzeci dla słabości zdrowia, usunął się od czynnego udziału; pozostał tylko jeden założyciel. Lepiej więc, aby akcjonariusze na siebie tylko liczyli i sami o swoim dobru radzili.”

Oto jest treść moich uwag, zupełnie różna od téj, jaką p. Rzeszotarski, dziś dopiero w oddmiennych okolicznościach, po roku od ogłoszenia sprawozdania, w usta moje kładzie, przypisując mi niedorzeczność twierdzenia:

że rada zarządzająca postąpiła tak sumarycznie, aby tylko akcjonariuszów, powtórnie nie trudzić.

Nie mojem było powołaniem tłumaczyć zamiary, przekonania i postępowanie rady. Objawiłem tylko mój sposób widzenia, co do samego postępowania przy uchwale: zwróciłem bacność na ważność przedmiotu, niezachęcając ani na jedną, ani na drugą stronę; to pozostawiłem mojemu wewnętrznemu przekonaniu, przy głosowaniu, i wedle tego głosowałem, jak szanowałem i szanuję wszelkie inne rzetelne i niepodległe przekonania i zdania.

Nie przypominam sobie porównania o uczcie, o stu lub dwustu biesiadnikach, ani czy pochodziła odemnie jaka uwaga co do wyrażenia „na ciężar Towarzystwa, *à charge de la Société*”, jakie przy przewidzianym skupie w § 43 ustawy, texcie francuskim się znajduje. Wyrażenie to jest właściwie i wiernie w protokóle oddane:

„kosztem Towarzystwa” są to drobne szczegóły, z rzeczą samą nie mające związku.

Nie myślę w tém miejscu zdania mojego przedstawiać, ani go tłumaczyć, ani się niém chełpić; idzie mi tylko o obronę szczerości sprawozdania, które powinno być zgodne z prawdą, dalekie od tendencyjnej złej woli. Łatwo zaś ułożyć sobie błędny obraz rozprawy, kłaść w usta drugiemu niestosowności a potem tryumfująco zbijać własne przywidzenia.

Nieżyłszy w tym roku moich akcji, ani przyjąwszy od nikogo pełnomocnictwa i zastępstwa, nie będę uczestniczył na walnym zgromadzeniu, odbyć się mającém 16 czerwca, a na którym zapowiedziano ważne dla Towarzystwa i jego przyszłości wnioski, tém ważniejsze, że zapewniony jest udział, rzadko gdzie widziany, prawie wszystkich w obiegu będących akcji.

Jeżeli p. D. Rzeszotarski będzie tam obecny, to jeszcze i dziś ośmielę się powtórzyć przed nim moje przeszłoroczne zdanie:

„ażeby akcjonariusze na siebie tylko liczyli, i sami o swoim dobru radzili.”

Warszawa, d. 7 czerwca 1869 r.

Wincenty Majewski.

O byłej administracji interesów w domu handlowego „braci Jachnenko i Semirenko.”

Artykuł nadesłany z Kijowa.

Pod powyższym tytułem wyszła w Kijowie, w języku ruskim, broszura Gaspra Kozakowskiego, mająca na celu wyjaśnić sprawę zarządu masy upadłości wspomnianego domu handlowego. Zalecając interesowanym odczytanie samej broszury, podajemy słów kilka jako świadectwo prawdzie należne.

W r. 1862 dom handlowy pod firmą „Bracia Jachnenko i Semirenko,” zawiesił wypłaty i objawił bankructwo. Majątek idący pod konkurs składał się z budowli i zakładów fabrycznych, wzniesionych na cudzym gruncie. Wierzyciele likwidując masę, narażeni byli na stratę nieledwie całkowitych swych należności; przeto uradzili spróbować, czyby nie było zyskowniej wziąć majątek w swoją administrację. Stawała temu na przeszkodzie ogromna wielkość ciężących na nim długów (3.799832 rubli), gdyż prawo dopuszcza administrację tylko w razie, jeśli długi nie przechodzą połowy wartości. Dla obejścia tego prawa i uniknięcia konkursu szacunkiem dowolnym i daleko wyższym nad rzeczywisty oczyfrowano to wszystko, co stanowiło własność domu. Zatrzymując jego firmę, wierzyciele ustanowili własną administrację, na czele której postawili wybranego z pomiędzy siebie Gaspri Kozakowskiego.

Administracja miała do wyboru dwa sposoby działania: jeden — zakreślić sobie termin swych czynności i w nim ściągawszy o ile można wysokie zyski, po upłynionym zakresie, wyniszczone zakłady zlikwidować na drodze konkursu; drugi — nie ograniczając czasu, poprzestać na mniejszych dochodach, poświęcając ich część na ulepszenie i rozwój fabryk; a zabezpieczając przyszłość zakładów, zabezpieczyć odzyskanie, bodaj oddalone, należności. Z dwojga złego wybierając mniejsze, na ten drugi sposób wierzyciele zgodnie przystali.

Pierwsze chwile administracji były nadzwyczajnie trudne. Należności na upadłej firmie sprzedawano po 20—30 za sto. Mało kto wierzył, ażeby administracja mogła podolać swemu zadaniu. Ostatnie lata domu handlowego, w których zachwiany został, zakłady fabryczne pochyliły się do upadku i wyczerpały wszelkie zapasy, a w takim stanie rzeczy administracja żadnego kredytu mieć nie mogła.

Czy p. Kozakowski był na swoim miejscu? na to pytanie odpowiada wymownie raz i drugi powtórzony jego wybór. W ciągu

lat sześciu, w których prowadził przedsiębiorstwo upadłego domu, wskrzesił umarły kredyt, stworzył kapitał zapasowy, zarządzający byt fabrycznym zakładom, i oprócz rokrocznie opłacanych procentów, zmniejszył masę długów. Są to fakta dokonane, dowiedzione rzeczywistością, a sprawdzone rachunkiem.

Pomimo to, p. Kozakowski nie dogadzał ogółowi wierzycieli. W ich liczbie osobne tworzyli kółko członkowie rodziny naczelników upadłego domu, którzy chcieli mieć jednego z pomiędzy siebie u steru administracji. Dlatego przed każdym zjazdem bezimiennie gazeciarskie artykuły donosiły o różnych nadużyciach i opuszczeniach głównego zarządu przedsiębiorstwa, utrzymując, że zakłady fabryczne nietylko nie dają dochodów, ale owszem przynoszą stratę, iż administracja nic nie przyniosła oprócz nowych długów i znacznych kosztów na swoje własne utrzymanie.

Dla nieznających bliższych szczegółów, skargi na zły liczebny wypadek mogły się wydawać słusznymi, tém więcej, że nie domawiając prawdy, tu i owdzie nie wahano się unyślnie jej kaźić; ale dla tych co wiedzieli, że pierwiastkowo przyjęta wartość majątku upadłej firmy była fikcyjna, najmniej w trójnasób wyższa od rzeczywistej, i że ta w następstwie żadnemu pomiarkowaniu nie uległa, dla tych powtarzam, starowność i umiejętność administracji w prowadzeniu przedsiębiorstwa nie ulegała najmniejszej wątpliwości.

Dalsze dzieje opowiada i tłumaczy wyżej wzmiankowany artykuł p. Kozakowskiego, ciekawy i ważny dla tych wszystkich, których obchodzić może stan obecny handlowego domu firmy „Bracia Jachnenko i Semirenko.”

Al. Darowski.

CENY TARGOWE W MIASTACH KRÓL. POLS.,

za m. grudzień 1867.

(w rublach).

Średnie ceny w miastach gubernij											W ogóle oprócz Warszawy	W War- szawie
	Warsza- wskiej	Kali- skiej	Petro- kowskiej	Radom- skiej	Kiele- ckiej	Lubel- skiej	Siedle- ckiej	Pło- ckiej	Żom- żyńskiej	Suwałk- skiej		
Robotnik { pieszy	0,47	0,37	0,52	0,37	0,32 ^{1/2}	0,37	0,43 ^{3/4}	0,43 ^{1/2}	0,34 ^{1/2}	0,32 ^{1/2}	39,1 ²	0,52
Robotnik {	1,25	1,12	1,34	1,19	1,10	0,96	0,91 ^{1/4}	1,38	1,01	0,93 ^{1/4}	1,12	1,74
	2,28	2,21 ^{1/2}	2,14	1,70	2,18	1,54	1,78 ^{3/4}	2,40 ^{1/2}	1,58	1,65	1,91 ^{3/4}	3,29
Koń mierny	65,66	55,00	61,00	68,33	47,83	39,99	40,00	63,02	48,49	32,00	52,13	37,10
Wół	39,37 ^{1/2}	33,75	34,03 ^{1/2}	34,06	30,33	31,05	35,00	48,93 ^{1/2}	37,61	30,00	35,41 ^{3/4}	53,28 ^{1/2}
Owca zwycz. lub skop.	3,50	3,17 ^{1/2}	3,25 ^{1/2}	2,70	2,95 ^{1/2}	2,26	3,17 ^{1/2}	3,05 ^{1/2}	3,05	2,27 ^{1/2}	2,94	2,62 ^{1/2}
Wieprz	30,20	22,87 ^{1/2}	28,78 ^{1/2}	33,47	27,25	36,59	30,00	31,76	31,40	23,87 ^{1/2}	29,52	23,15
Zboże {	14,76	14,34 ^{1/2}	15,55 ^{1/2}	13,86	14,86 ^{1/2}	13,12	13,89	15,29	15,42 ^{1/2}	15,00	14,61	15,71
	10,28	9,86	10,03 ^{1/2}	9,14 ^{1/2}	8,83	8,66	9,27	9,49	10,25	11,02 ^{1/2}	9,68 ^{1/2}	11,23 ^{1/2}
	7,40	7,26 ^{1/4}	7,61 ^{1/2}	6,25	6,49 ^{1/2}	6,77	6,90	7,41	7,42 ^{1/2}	8,25	7,17 ^{1/4}	7,37
Kartofle {	4,50	5,21 ^{3/4}	4,21	3,55	4,77 ^{1/2}	3,91	4,03	4,66 ^{1/2}	4,77 ^{1/2}	4,78	4,44	4,83
	2,79	2,54 ^{1/4}	2,77	2,85 ^{1/2}	2,30	3,57	2,87 ^{1/4}	2,52 ^{1/2}	3,13 ^{5/9}	3,52 ^{1/2}	2,88 ^{1/4}	3,90
Mąka {	16,12	15,06	15,87	15,56	11,62 ^{1/2}	12,55	15,02 ^{1/2}	16,08 ^{1/2}	16,06	18,65 ^{1/2}	15,27	16,29
	12,83	11,71 ^{1/2}	12,64	10,31 ^{1/2}	9,45 ^{1/2}	9,90	11,32	13,68	14,68 ^{8/9}	16,29 ^{1/4}	12,28 ^{1/4}	11,23 ^{1/2}
	11,48	11,46	10,33 ^{1/2}	10,32 ^{1/2}	8,63	9,19	10,52	10,33 ^{1/2}	11,69 ^{4/9}	12,25	10,61	11,71
Chleb {	10,07	9,73 ^{3/4}	9,03 ^{1/2}	8,41 ^{1/2}	6,60	8,26	10,13 ^{3/4}	8,93 ^{1/2}	9,90	12,18	9,31 ^{3/4}	9,41
	0,04	0,03 ^{1/2}	0,01	0,03 ^{1/4}	0,03	0,03	0,03 ^{1/2}	0,03 ^{1/2}	0,04	0,04	0,03 ^{1/2}	0,04 ^{1/2}
Mięso wołowe	0,02 ^{3/4}	0,02 ^{1/4}	0,02 ^{1/2}	0,02 ^{3/4}	0,02 ^{1/2}	0,02	0,02 ^{1/2}	0,02 ^{1/2}	0,02 ^{1/2}	0,03	0,02 ^{1/2}	0,03
	0,07	0,06 ^{1/4}	0,08	0,05 ^{3/4}	0,05 ^{1/2}	0,04	0,05 ^{3/4}	0,06 ^{1/2}	0,06	0,06	0,06	0,10 ^{1/2}
Masło solone	0,26 ^{8/9}	0,25 ^{3/4}	0,27 ^{1/2}	0,27 ^{1/2}	0,22	0,23	0,30 ^{1/2}	0,26	0,28 ^{6/9}	0,26 ^{1/4}	0,27 ^{1/2}	0,25
Łój	5,32	5,40	5,98 ^{1/3}	5,95	8,13 ^{1/2}	5,42	7,75	6,03	5,31	6,60	6,18	6,40
Węina celna	20,00	27,25	27,33	19,50		31,60	26,06 ^{1/4}	20,00	14,50	12,50	19,87 ^{1/2}	35,00
Wódka 78°	4,80	4,23	4,63 ^{1/2}	4,69 ^{1/2}	4,55	4,92	4,70	4,84 ^{1/2}	4,91 ^{1/2}	4,77	4,70	4,32
Drzewo opałowe {	8,26	7,62 ^{1/2}	6,24	3,55	4,25	4,62	5,45	7,13 ^{1/2}	5,42 ^{5/9}	7,00	5,97 ^{1/2}	12,00
	7,13	6,63 ^{1/4}	5,63	3,06 ^{1/2}	3,17 ^{1/2}	3,69	4,76 ^{1/2}	5,95 ^{1/2}	4,46 ^{1/2}	5,70	5,02	9,93
Siano	0,46	0,48 ^{1/2}	0,41 ^{1/2}	0,37 ^{1/2}	0,43	0,37	0,30	0,43 ^{1/2}	0,47	0,33 ^{1/2}	0,40	0,58 ^{1/2}
Słoma	0,30	0,28 ^{1/2}	0,31	0,21 ^{1/2}	0,37	0,16	0,15	0,24 ^{3/4}	0,28 ^{2/9}	0,21	0,25 ^{1/2}	0,33 ^{1/2}

